

טכס הענקת פרס הספרן המצטיין ע"ש הגב' רחל כהן ז"ל

ביום הספרן שבמסגרת יריד הספרים הבינלאומי, מטעם מרכז ההדרכה לספריות בישראל,
כ"ג בשבט התשס"ט, 17.2.2009

הרבה והחום שהרעיפה עליהן בשנות מצוקתן יצרו ביניהן קשרים מופלאים שהתמידו כל ימי חייה. ב-1949 נישאה למרק מרדכי כהן, שייסד את הגמנסיה היהודית הראשונה בפריז לאחר שישב כקצין צרפתי חמש שנים בשבי הגרמנים. את פרנסתם בראשית דרכם המשותפת בארץ מצאו בהוראת ילדי הכיתות הראשונות של ביי"ס יסודי בטבריה. ב-1950 קבעה את מגוריה בירושלים, שבה למדה באוניברסיטה העברית וסיימה את המחזור הראשון בביה"ס לספרנות. לזכותה, הקמתן של ספריות רבות בירושלים ומ-1962 לאחר שעירית ירושלים החליטה על הקמתן של ספריות עירוניות -

פעלה ללא לאות במשך 18 שנה להקמתן של ספריות שכונתיות במערב העיר ובמזרחה וספריות ניידות, אשר שרתו את כל חלקי העיר.

מאז צאתה לגמלאות המשיכה הגב' כהן לעבוד בהתנדבות בספריות שונות בעיר כדי להגדיל תורה ולהאדירה [במוזיאון ישראל, באוניברסיטה העברית, ובאוספים הפרטיים שבבית עגנון ובבית טיכו, ועל פועלה למען ירושלים ולמען תושביה, מבוגרים וצעירים, זכתה הגב' רחל כהן בעיטור הכבוד "יקיר ירושלים" התש"ן 1990. היא נפטרה בירושלים ביום ראשון כ"ז באלול תשנ"ז, 28.9.1997.

לתושבי ירושלים יצאו מוניטין של קוראי ספר. דומה כי לרחל כהן [לבית שלוס, מייסדת הספריות העירוניות יש חלק חשוב ביותר בכך, ברוח הפסוק: "כי מציון תצא תורה". נולדה בהמבורג גרמניה ב-1915. חוקי הגזע ב-1933 מנעו ממנה להשלים את לימודיה בגימנסיה ההומניסטית שבה למדה והיא השלימה אותם בבי"ס יהודי לבנים. ב-1936 הגרה לצרפת, שם נישאה לליאו כהן [בן עירה ממנהיגי הצופים היהודים בצרפת. בזמן המלחמה ולאחריה הוכיחה תעצומות נפש נדירות. היא ירדה למחתרת לאחר שהצטרפה לבעלה בתנועת המחתרת הצרפתית "מקי". ב-1944 נלקח בעלה בידי הנאצים

לאושוויץ ומשם לא חזר. אך היא, בשנת 1945 עלתה לארץ, ושימשה מדריכה ומורה בעליית הנוער. גידלה וחינכה את ילדיה לכבוד ולתפארת ובנתה את ביתה בירושלים.

בשנים הראשונות בארץ ניצלה את כשרונותיה המגוונים למציאת פרנסה מכל הבא ליד: זמרת אופרה מחוננת, מוכרת בחנות ספרים שאת מרבית תכולתה הכירה לפני ולפנים ואף שימשה כמורה לשפות ולמקצועות מגוונים. אחרי שסיימה את הכשרתה כמורה בסמינר בית-הכרם בירושלים, שימשה כמדריכה של קבוצת נערות ניצולות שואה בנות 15-16 במסגרת עליית הנוער במוסד "עליה" שלייד פתח-תקוה. מסירותה